

Obsah

Predhovor k 1. vydaniu	9
Predhovor k 2. vydaniu	10
Predhovor k 3. vydaniu	11
Predhovor k 4. vydaniu	12
Zoznam skratiek.....	17
1. Úvod do ústavného práva	19
1.1 Ústavné právo alebo štátne právo	19
1.1.1 Ústava – pojem a osobitosti	20
1.1.2 Ústavy pôvodné a ústavy odvodené	22
1.1.3 Ďalšia klasifikácia (druhy) ústav.....	23
1.1.3.1 Ústavy v materiálnom a vo formálnom zmysle.....	23
1.1.3.2 Ústavy písané a ústavy nepísané.....	23
1.1.3.3 Ústavy pružné a ústavy tuhé	23
1.1.3.4 Ústavy oktrojované a ústavy dohodnuté.....	24
1.1.3.5 Ústavy normatívne, ústavy nominálne a ústavy sémantické	25
1.1.3.6 Ústavy právne a ústavy faktické.....	25
1.1.3.7 Ústavy reálne a ústavy fiktívne.....	25
1.1.4 Funkcie ústavy	25
2. Ústavný vývoj Slovenskej republiky	28
2.1 Bratislavská marcová ústava 1848.....	28
2.2 Oktrojovaná Stadionova ústava.....	28
2.3 Decembrová ústava 1867	29
2.4 Ústavné provizória z roku 1918.....	30
2.5 Ústavná listina Československej republiky 1920	32
2.6 Ústavný zákon o autonómii a Ústava Slovenskej republiky 1939	37
3. Slovenská republika ako právny štát.....	53
3.1 Demokratický a právny štát	53
3.1.1 Demokratický štát.....	53
3.1.2 Právny štát	54
4. Štátne územie a štátne občianstvo	62
4.1 Štátne územie Slovenskej republiky – hranice, spôsob určenia a zmeny	62
4.2 Štátne občianstvo – pojem, nadobúdanie a strata.....	64
4.2.1 Štátne občianstvo Slovenskej republiky	67
4.2.2 Nadobudnutie občianstva Slovenskej republiky.....	67

4.2.3	<i>Strata štátneho občianstva Slovenskej republiky</i>	70
4.2.4	<i>Občianstvo Európskej únie</i>	72
4.3	Štátny jazyk.....	72
4.3.1	<i>Štátny jazyk a používanie iných jazykov v úradnom styku</i>	73
4.4	Štátne symboly Slovenskej republiky	76
4.4.1	<i>Štátny znak</i>	77
4.4.2	<i>Štátna vlajka Slovenskej republiky</i>	78
4.4.3	<i>Štátna pečať Slovenskej republiky</i>	78
4.4.4	<i>Štátna hymna Slovenskej republiky</i>	78
4.4.5	<i>Hlavné mesto Slovenskej republiky</i>	79
4.4.6	<i>Štátne sviatky</i>	79
5.	Základné práva a slobody	82
5.1	Historický vývoj	82
5.2	Základná klasifikácia a charakter práv a slobôd.....	84
5.3	Úprava základných práv a slobôd v Slovenskej republike, pramene.....	86
5.4	Subjekty práv a slobôd	88
5.5	Pozitívny záväzok štátu	89
5.6	Ukladanie povinností, možnosť obmedzenia základných práv a slobôd	89
5.7	Medzinárodný aspekt základných práv a slobôd.....	92
5.8	Zakotvenie základných práv a ich ochrana na úrovni Európskej únie....	93
5.9	Medzinárodnoprávna doktrína Slovenskej republiky.....	98
5.9.1	<i>Vzťah ústavného práva Slovenskej republiky s medzinárodným právom a európskym právom</i>	98
5.9.2	<i>Ústava Slovenskej republiky a Európska únia</i>	101
5.9.3	<i>Prednosť právnych noriem medzinárodného práva a európskeho práva pred právnymi normami Slovenskej republiky</i>	104
5.10	Jednotlivé základné ľudské práva a slobody	113
5.10.1	<i>Základné ľudské práva a slobody</i>	113
5.10.2	<i>Spôsobilosť na práva</i>	114
5.10.3	<i>Právo na život</i>	114
5.10.4	<i>Právo na súkromie</i>	119
5.10.5	<i>Zákaz mučenia, krutého, neludského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu</i>	122
5.10.6	<i>Osobná sloboda</i>	124
5.10.7	<i>Právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena</i>	127
5.10.8	<i>Právo vlastníť majetok</i>	127

5.10.9	<i>Nedotknuteľnosť obydlia</i>	131
5.10.10	<i>Ochrana listového tajomstva, tajomstva dopravovaných správ a iných písomností a ochrana osobných údajov</i>	133
5.10.11	<i>Sloboda pohybu a pobytu</i>	135
5.10.12	<i>Sloboda myslenia, svedomia, náboženského vyznania a viery</i>	137
5.10.13	<i>Branná povinnosť – právo odoprieť výkon vojenskej služby</i>	140
5.11	<i>Politické práva</i>	143
5.11.1	<i>Sloboda prejavu a právo na informácie</i>	143
5.11.2	<i>Petičné právo</i>	148
5.11.3	<i>Zhromažďovacie právo</i>	150
5.11.4	<i>Združovacie právo</i>	153
5.11.5	<i>Právo účasti občana na správe vecí verejných</i>	155
5.11.6	<i>Slobodná súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti</i>	156
5.11.7	<i>Právo občanov na odpor</i>	157
5.12	<i>Práva národnostných menšín a etnických skupín</i>	159
5.13	<i>Hospodárske, sociálne a kultúrne práva</i>	162
5.13.1	<i>Právo na prácu</i>	167
5.13.2	<i>Právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky</i>	168
5.13.3	<i>Právo združovať sa/právo koaličné</i>	170
5.13.4	<i>Právo na štrajk</i>	171
5.13.5	<i>Právo na hmotné zabezpečenie v starobe, pri nespôsobilosti na prácu a pri strate živiteľa</i>	172
5.13.6	<i>Právo na ochranu zdravia a na bezplatnú zdravotnú starostlivosť</i>	175
5.13.7	<i>Ochrana manželstva, rodičovstva a rodiny</i>	176
5.13.8	<i>Právo na vzdelanie</i>	177
5.13.9	<i>Sloboda vedeckého bádania a umenia</i>	178
5.14	<i>Právo na ochranu životného prostredia a kultúrneho dedičstva</i>	178
5.15	<i>Právo na súdnu a inú právnu ochranu</i>	181
5.16	<i>Právo na právnu pomoc</i>	182
5.17	<i>Právo na zákonného sudcu</i>	187
5.18	<i>Právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov</i>	189
5.19	<i>Právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom</i>	191
5.20	<i>Nullum crimen sine lege</i>	193
5.21	<i>Prezumpcia nevinoty</i>	193
5.22	<i>Právo na obhajobu</i>	195
5.23	<i>Spoločné ustanovenia k prvej a druhej hlave Ústavy Slovenskej republiky</i>	196

5.24	Obmedzenie základných práv a slobôd	196
5.25	Právo na azyl	200
6.	Územná samospráva	203
7.	Deľba moci.....	208
7.1	Zákonodarná moc	208
7.1.1	<i>Pojem parlamentná forma vlády.....</i>	<i>208</i>
7.1.2	<i>Národná rada Slovenskej republiky .....</i>	<i>208</i>
7.1.3	<i>Ústavný systém Slovenskej republiky.....</i>	<i>224</i>
7.1.4	<i>Prelamovanie ústavy .....</i>	<i>230</i>
7.1.5	<i>Ochrana materiálneho jadra ústavy.....</i>	<i>234</i>
7.1.6	<i>K ústavnosti ústavných zákonov Slovenskej republiky.....</i>	<i>238</i>
7.1.7	<i>Dve rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktoré sa týkajú ústavných zákonov.....</i>	<i>244</i>
7.1.8	<i>Parlamentná opozícia .....</i>	<i>252</i>
7.1.9	<i>Volebný systém Slovenskej republiky.....</i>	<i>254</i>
7.1.10	<i>Referendum .....</i>	<i>262</i>
7.2	Výkonná moc	266
7.2.1	Všeobecne	266
7.2.2	<i>Prezident Slovenskej republiky: miesto v systéme najvyšších štátnych orgánov .....</i>	<i>275</i>
7.2.3	<i>Vláda Slovenskej republiky .....</i>	<i>308</i>
7.3	Súdna moc	332
7.4	Ústavný súd Slovenskej republiky	337
7.4.1	<i>Doktrína ústavného súdnictva a jej podoby.....</i>	<i>337</i>
7.4.1.1	<i>Ústavné súdnictvo ako funkcia všeobecných súdov.....</i>	<i>337</i>
7.4.1.2	<i>Ochrana ústavy prostredníctvom parlamentu a parlamentných orgánov.....</i>	<i>338</i>
7.4.1.3	<i>Ochrana ústavy prostredníctvom osobitných súdov.....</i>	<i>338</i>
7.4.2	<i>Vývoj ústavného súdnictva .....</i>	<i>338</i>
7.4.3	<i>Ústavný súd Slovenskej republiky – zloženie a právomoc .....</i>	<i>342</i>
7.4.3.1	<i>Sudcovia Ústavného súdu Slovenskej republiky.....</i>	<i>342</i>
7.4.3.2	<i>Právomoc Ústavného súdu Slovenskej republiky .....</i>	<i>345</i>
7.4.3.3	<i>Plénum Ústavného súdu Slovenskej republiky .....</i>	<i>346</i>
7.4.3.4	<i>Senáty Ústavného súdu Slovenskej republiky.....</i>	<i>348</i>
7.4.3.5	<i>Zákonná úprava konania pred ústavným súdom.....</i>	<i>349</i>
7.4.3.5.1	<i>Konanie o súlade právnych predpisov.....</i>	<i>349</i>
7.4.3.5.2	<i>Konanie o sťažnostiach .....</i>	<i>350</i>
7.4.3.5.3	<i>Konanie o výklade ústavy a ústavných zákonov.....</i>	<i>354</i>

7.4.4	<i>Interpretácia ústavného práva</i>	355
7.4.4.1	<i>Predmet právnej interpretácie</i>	355
7.4.4.2	<i>Savignyho paradigma</i>	356
7.4.4.3	<i>Zmysel interpretácie práva</i>	357
7.4.4.4	<i>Úloha predporozumenia</i>	359
7.4.4.5	<i>Böckenfördeho paradox – východisko úvahy o interpretácii ústavného práva</i>	360
7.5	Princíp proporcionality	361
7.6	Alternatívne prístupy k princípu proporcionality	368
7.7	Schumannova veta	372
7.8	Prežarovanie právneho poriadku ústavnou úpravou základných práv a verejných dobier	375
7.9	Princíp subsidiarity	376
7.10	Súdna rada Slovenskej republiky.....	384
7.11	Kontrolná moc	387
7.11.1	<i>Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky</i>	387
7.12	Prokuratúra Slovenskej republiky	391
7.13	Verejný ochranca práv.....	420
7.14	Vzájomné postavenie prokuratúry a verejného ochrancu práv	429
7.15	Komisár pre deti a komisár pre zdravotne postihnuté osoby ako špecializovaný typ ombudsmana	432
8.	Finančná ústava	437
9.	Krízová ústava	441
9.1	Parlamentná rada Slovenskej republiky.....	441
9.2	Bezpečnostná rada Slovenskej republiky	442
9.3	Riadenie štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu	443
9.4	Orgány krízového riadenia	444
9.5	Pôsobnosť Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky v čase mieru	444
	Prílohy.....	446
	Summary	499
	Zoznam použitej literatúry	500
	O autoroch	510
	Vecný register	512